de pręſumpt.reg.2.præſumpt.19. ſupra q.22.verſ. Dixi etiam ad fin.licet huic dicto valde in contrarium faciat conſtitutio Mediolani ſub Rubrica de probat. §. & quia plerique, quam late interpretatus fuit Piotus inter conſilia criminalia diuerſ. libro 1.conſ.209.cum ſequen.de qua conſtitutione dixi etiam ſupra ad quæſt.22. verſic. Præterea,in fine. Qui autem ſint caſus,in quib.qui veriſimiliter recordetur, vel non, ibi dixi ex Baldo ad d.quæſt. 22. verſ. Dixi etiam; Nota tamé Iudex quod an quis recordetur, vel non, in dubio non eſt reccurrendum ad torturam, niſi cum ſic non recordans habeat in contrarium teſtes, qui dicant. ipſum negantem veriſimiliter recordari poſſe, & debere Marſil. rub. de fideiuſſ.numer.42. Boſſ.tit. de Indic.numer. 37. poſt princip. infra quæſt. 45. verſ. ſed pone; imò talis teſtis ſic negans, tunc conuincitur de mendaico, Menoch.de arbitr.Iudic.lib.2.Centuria 2 caſ.205. num. 22. Aliter. ſi non adeſſent in contrarinm teſtes, qui dicerent negantem vidiſſe, vel, audiuiſſe, vt ſupra, cum atteſtatio negantis taliter, dependeat ab animo tantum, non eſſet torquendus, ſed ſtaretur iuramento ſuo videlicet ſic afferentis, & negantis, Marſil. vbi ſupra, numer.44. Etenim iuſtitia ipſius ignorantiæ aliquando venit probanda modo, quo per Menoc d. Trac. de arb.iud.lib. 2.Centur.2. caſ. 186.numer.15. & tunc maximè venit probanda cum contra ignorantiam adeſt præſumptio, vt hic, & per Menochium dicto Tractat. libro 1. centur. 3. caſ. 298. in fin. dixi infra ad quæſt. 55. verſ. poſſet quoque, vide Boſſ. de Decret. Mediolani, numer. 19 ad med. non enim qui ſcire potuit, ſed noluit excuſatur ab ignorantia, Felyn in cap. Quia quæſitum coll.mihi 3. de offic. deleg.ex quibus omnibus circa torturam teſtium declaratur ſtatutum Riparo. in crim. Rub. 270. quod eſt aduertendum. *Drogh.*

Torquentur etiam teſtes.] Hic nota, quod regulariter teſtis in tribus caſibus torquetur, quando vacillat, quando conuincitur de mendacio, & quando ſponte accedit ad ferendum teſtimonium. Ita per Tobi.Noni.conſ.99.col.3.in fine. verſic. nec dicatur, ex doctrina Bartot. in l. libero, ff. de quæſt. in fine. *Giach.*

27 *Torquentur etiam teſtes qui delicto.*] Adde, quod † teſtis qui ſcit aliquod factum, & non vult reuelare, poterit ſine indicijs torqueri; dummodo ſit vilis perſona, Grammat. conſil.40.numer. 21.& vot. 30. numer. 20. vbi dicit, quod iu-
28 dex poteſt torquere † teſtem abſque aliquibus indicijs,dum ſuſpicatur, quod ſciat veritatem, & nolit reuelare, & quando poſſit torqueri teſtis, qui interfuit delicto, & negat factum
29 vidiſſe, vel audiuiſſe; & an † præſumatur, quod viderit, vel audiuerit, latè Cępoll.conſ.60 num. 17.

30 Item adde, quod † ſufficit dictum vnius teſtis ad faciendum torqueri, quando dicit alium fuiſſe pręſentem, ſi ſit dignior, & in tali quæſtione debet adhiberi cauſæ cognitio, Franciſcus Mar. in deciſ. 780. ſub numero decimo, part. 2. Boſſ. in titul. de tortura teſt. numero decimo, & in titul. de indic. numero 37 & Marſil. in l. vnius, §. teſtes torquendi, ff. de quæſt.& Foller.in pract. crim. in ver. capiat informationem, num. 23.

31 Item adde, quod † teſtis liber homo regulariter non torquetur, niſi vacillet, vel conuincatur de mendacio, dum negat facto interfuiſſe, cum interuenerit; vel alias ſponte ad teſtificandum accedat, Bartol. & Marſil. in l. ex libero, ff. de quæſt. Carrer. in ſua pract.verſ.obſeruare curabis, num. 180. Boſſ.in tit. de tortura teſt. num. 8. 10. & 13. vbi de communi; & vide ſupra num.22.

32 Item adde, † quod teſtis non torqueretur, niſi ſit indicia-

ctica; vidi enim multo plures aliquundo torqueri, prędſertim quando omnes ſunt ſuſpecti,quòd verum dicere nolint. Et ideo credere hoc relinquendum eſſe iudicis arbitrio, tam circa numerum, quam circa qualitatem, & modum torturæ, quæ tamen nullo modo debet eſſe ita grauis in teſtibus, prout in reis.

10 l *Solet* l *dubitari, nunquid quando teſtes ſunt torquendi debeat eis dari copia indiciorum, & proceſſus: Et dicendum eſt, quòd non, ita tene-* t *Bart.in d. l. vnius, §. iudex, num. 1. ff. de quæſtio. cui nemo contradicit, vt dicit Boſſ. in tit. prææallegato, num. 38. & ſeq.ſubdens,quòd ita etiam vidit in practica obſeruari. Et certè ſi aliter fieret, deſtruerentur mille proceſſus, talis enim tortura vt plurimum fit ſuper inquiſitione generali ad indagationem veritatis, cuius quidem generalis inquiſitionis non datur copia parti, nec teſtibus. Et ita obſeruat conſuetudo, vt dicit Anto. de Canar.de quæſtion.*

tus de veritate occultanda; & aliter tortus, & confeſſus non probat, nec ei creditur, Dec. in conſ.189.num.19.etiam quod eius confeſſio milies ratificata fuiſſet, vel in repetitione ſine cauſa confiteretur, quo caſu nedum contra rem prinuipalem, ſed nec etiam cōtra ſe teſtem ptoprium nullam probationem faceret, licet ratificaret, Grammat.conſ. 21.num. 18.& ſequen. & vot. 6. num.15.cum. ſeq. & Gomeſ.de delict. cap. 13. nu. 35.& latiſsimè per Burſa. in conſ.219. num. 113. & 119.vol.2.

33 Item adde, quòd † teſtis ſemel tortus amplius non torquetur, niſi noua, & grauiora primis ſuper uenirent indicia; vel non omnia priora purgaſſet, Campeg.reg.de teſt.440. & latiſſimè per Burſat. in conſ.216.num.115. volu. 2. & ibi numer.107. dicit etiam quod teſtis dicitur bis tortus,ſi depoſitus fuerit de nouo eleuatus.

34 Item adde, quòd ſi vnus † teſtis interrogatur ſuper aliquo, reſpondit, ſe nihil ſcire, & reprobatur per alios teſtes, qui dicunt ipſum fuiſſe præſentem; tunc ipſe teſtis qui nihil ſcire dixit, non poteſt torqueri pro habenda veritate; quia non ſequitur, talis fuit præſens tali actui, ergo vidit, & intellexit, poteſt. enim eſſe, quòd vnus eſſet ſeparatus ab alio, ita quòd non intellexerit l.diem proferre, §. coram, ff. de arbit. & Bart. in l. 1. §. fin. ff. de auth. tut. Alex. in conſ. 180. num. 1. volum. 2. Marſ. in ſing. 408. & Viui. opin. 899. num. 2. & ibi numer. 3. habetur, quando duo teſtes eſſent contrarij, quod vnus diceret
35 alium interfuiſſe, & ipſe negauit; † quid tunc eſſet agendum, & ad prædicta vide etiam Cepoll. in conſ.60. num. 17.

Item adde, an teſtis in foro conſcientiæ poſſit pro ſaluanda alicuius vita celare veritatem ſine peccato mortali; Afflict. in conſtit. inquiſitionibus num. 6. cum ſeq. & Hoſt. in ſumma de pænitent. & remiſſ. § quæ interrogationes verſ. dixiſti vnquam mendacium? *Baiard.*

l *Solet dubitari.*] Adde Brun.d.tract.de indic.& tort.num. 15.ſol mihi 29. & cur.non detur teſti torquendo copia proceſſus, vide Boſſ.de indic.ſub num. 81. in fine Melius per Bal. in ſua Practica, tit. quæſtiones circa notorium, quæſt. 5. ſub nu. 7. Quia teſtis falſius peccat coram iudice, & in loco publico, quo caſu iudex procedit ſine progreſſu, vt ibidem ſupra quæſt. 8. verſ. Sed nunqui d. *Drogh.*

Solet dubitari.] Vide eundem Clarum quæſt. 64. uerſ. Sed quid ſi illa. Farin.tit. de indit.quæſt.39. num. 11. & ſeq. uol.2. Item & num.147. *Roſ.*

Solet dubitari.] Adde, quod licèt non detur copia indiciorum, tamen ſi teſtes fuerint torti ſine indicijs, nihil probant in eo, quod depoſuerunt, nec faciunt indicium contra illum, contra quem depoſuerunt, Bartol in l. 1. §. idem, ff. de quæſt. & Grammat.uoto 6. numero 10. conſil. 21. numero
36 19.& Ruinus conſil. 7. in princip. uol 5. ubi dicit, † quòd nec etiam iuſtificaretur, ſi indicia poſt torturam ſuperuenirent;
37 & quòd iudex non poteſt ſe excuſare, † ſi fortè dicat, hoc feciſſe de coſcientia Principis, niſi appareat in actis.

38 Item adde, quod examinatus † uti principalis in ſe, & teſtis in alios, tanquam teſtis non poſſet torqueri non datis copijs indiciorum, Foller.in Pract. crim. in uerſ.capiat informationem, numer.22. de hoc uide etiam ſupra in quæſt. 21. uerſic. mendacium.

39 Item adde, quod ad † tormenta teſtium deueniri non poteſt, niſi precedant indicia contra reum inquiſitum, ſecundum Bart. in l. 1. in princ. circa finem, ff. de quæſtio. quem refert, & ſequitur Ruin. in conſ.147.num.6. uolum. 5. Boſſius in tit. de tortura teſt. num. 1. & in titu. de man. ad homic. num. 3.& Beraz. conſ. 549.nnm. 3. uol. 2.

Item adde, quod te-
40 ſtis, † dum ſuſpicatur, quòd ſciat veritatem,per iudicem poterit torqueri abſque aliquibus indicijs, vt veritatem dicat, ſi illam reuelare noluerit, Gramma.vot.31. nu.20. *Baiard.*

m *Bene verum eſt.*] Farin. dict. quæſt.39. num. 150. *Roſ.*

in 2. membro, nu.52. m *Bene verum eſt, quòd ſi teſtis ſit torquendus propter cauſam, quæ aliunde quam ex proceſſu oriatur, puta, ex eo, quia ſit ſeruus, vel in infamis, vel huiuſmodi, vtique prius ſuper hoc eſt diſputandum, & cognoſcendum, dato etiam illi termino ad deducendum, ſi quid in contrarium habet ad torturam euitandam, vt ibi. Et dicit Boſ. in tit. de mandato ad homicidium, poſt numerum 3. quod ita ſeruat vniuerſus mundus. Quod tamen ego in practica nunquam vidi ſeruari; nam iudices ſemper torqueri faciunt teſtes abſque vlla diſputatione, quod quidem tutius eſt, propter timorem ſubornationis. Faciunt, quæ, dixi infra, quæſtione 94. verſic. quæro nunc.*

QVAESTIO XXVI.

Teſtes extra territorium degentes quomodo examinari poſſunt.

SVMMARIA.

Ex Claro.

1 *Teſtes debent coram iudice examinari in cauſis criminalib.*
2 *Et quid ſi ſint perſonę egregię.*
3 *Iudex an poſſit concedere litteras ſubſidiales pro examine teſtium exiſtentium extra territorium.*
4 *Id tamen ſine magna cauſa fieri non deberet.*
5 *Princeps an poſſit receptionem teſtium alteri committere.*
6 *Citatus ad perhibendum teſtimonium, qui propter legitimum impedimentum non comparuit, & fuit excommunicatus, an dicatur legitimè excommunicatus.*

Ex Additionibus.

1 *Iudex in accipiendis informationibus debet ſcribi facere ſingula verba materna teſtium, nihil addendo, nec minuendo.*
2 *Teſtes nō poſſunt deponere per nunciū, nec per eorū ſcripturas.*
3 *Et in cauſis criminalib. arduis debent examinari corā Iudice.*
4 *Teſtes ignoti idiomatis quomodo examinandi.*
5 *Teſtes in criminalib.corā iudice debēt examinari, licet egregij.*
6 *Egregiæ perſonæ quæ dicantur, remiſſiuè.*
7 *Mulieres honeſtæ poſſunt extra Curiam examinari in cauſa etiam criminali.*
8 *Remiſſiones ad teſtes examinandos an concedantur in criminalibus, remiſſiuè.*
9 *Et an in cauſis ciuilibus magnis, & arduis, remiſſiuè.*
10 *Remiſſoria non conceditur, quando probatio non eſt facienda per teſtes, ſed per inſtrumenta.*
11 *Conſentiens decreto litterarum remiſſionalium poteſt reuocare conſenſum re integra.*
12 *Commiſſio de recipiendo teſtes ſuper principali, non extenditur ad receptionem teſtium ad repulſam.*
13 *Commiſſarius Iudicis ordinarij ad examinandum an poſſit repetere teſtes ſine noua commiſſione.*
*13 *Teſtis non citatus fidem non facit.*
14 *Limitationes ad auth. apud eloquentiſſimum, remiſſiue.*
15 *Teſtis citatus non comparens tenetur pœna ſtellionatus.*
16 *Teſtis poſt iuramentum ſe abſentans tenetur pęna falſi.*
17 *Impedimentum quomodo probetur, remiſſiuè.*

ADDITIONES.
Ad Quæſt. XXVI.

a *Solent autem.*] Vide infra quæſt.45. verſ. certum ſi reus, & de notario Farin.quæſt.77. cap.4.vol.3.nu. 174. & alijs ſequentib. *Roſ.*

QVÆST. XXVI.

a *Solent* a *autem in cauſis criminalibus, teſtes plerunque ab ipſiſmet iudicis examinati, quandoque etiam per iudices* b *notarijs eorum examina committi: ſed quando deponunt ad informationem curiæ, ex ſtylo huius prouinciæ, notarij etiam abſque vlla commiſſione iudicit eorum dicta recipiunt: Teſtes vero, qui ad defenſam deponunt, vt plurimum recipiuntur ab ipſis iudicibus, quia co caſu maior ſubeſt fraudis ſuſpicio. Si tamen teſtes eſſent in longinquis partibus, eo caſu quandoque eorum examina committuntur alijs iudicibus, ſub quibus habent domicilium, idque ſit conſulto prius Senatu. Ceterum in omnem caſum ſi ſubeſt aliqua cauſa, propter quam iudex velit teſtem videre, & examinare, non attenditur diſtantia loci, neque com-*
c *mittitur alteri eius examen,* c *ſed citatur, vt veniat perſonaliter ad deponendum. Et ita ſeruatur, vt ait Carauita ſuper ritu 87. magnæ curiæ, num. 5.*

Solent autem.] Adde,
1 quod iudices † in capiendis informationibus debent ſcribi facere quicquid deponūt teſtes,tam contra reum, quam ad ſui fauorem, & etiam cōtra fiſcum,nec aliquid debent addere, vel diminuere, de depoſitionibus teſtium,ſed atteſtationes ſuas ſecundum eorū verba materna, & prout dicta ſunt per eos extendi facere, & non aliter, alias rei erunt gehennæ, & tenebuntur rationem reddere in die iudicij,cū tractetur de vita hominis; ita tradit Foller. in pract. crim. in verbo, capiat informationem, num. 54. & Carauit. in ritu.235. num. 3. & ideo optimè prouiſum fuit in Regno Neapolit. per Regiam Prag.6. incip. Quia nobis durum eſt, ſub tit. de actuarijs, quòd dicta teſtium pro, & contra inquiſitos integra recipi debeant, ſed hoc malè ſeruatur, tam per malos iudices, quam actuarios, qui dicunt, nolle facere reorum defenſiones, & hoc eſt, ne lucrum eis diminuatur.

2 Item adde, quòd teſtes † non poſſunt deponere per nuncium, nec per eorum ſcripturas,ſi loqui poſſunt,vt per Afflict. in conſtitut. inſtrumentorum robur, num.9. & latius cap.13. per Couar. var.reſol.lib. 2.& num. 6.vbi atteſtatur de cōmuni.

3 Item adde, iudices † in cauſis arduis criminalibus non debent committere teſtium examinationem notarijs, ſed ipſi ſint præſentes examinationi, vt per Couar. variar. reſolut. lib.2. cap.13. num.10. & hoc omnino faciant, ſi volunt eſſe tuti de eorum conſcientia, quia ego ſcio, quid faciunt notarij in præiudicium iuſtitiæ ad fauorem delinquentium, & plures expertus fui, & nil mirum ſi Carauit. in vltimo ritu, dixit, quòd valida eſt conſequentia, actuarius, ergo latro,ſed loquitur ſolum de regnicolis, qui non vocantur actuarij, ſed magiſtri actorum.

Item adde,quòd quan-
4 do iudex † habet examinare teſtes ignoti idiomatis, quos ipſe non intelligat, & non habeant linguam latinam,debēt adhibere duos interpretes, vt in cap. quoniam contra falſam, de probat. ita voluit Bart. in l. 1. §. ea, verſ. Sed quæro,quid fiet in iudicio,de verb.obligat. & ibi poſuit practicam, quomdo notarius debeat ſcribere depoſitionem iſtius teſtis, cuius dictum per interpretes fuit declaratum iudici, & notario, & ibi per Doctores habetur, ſi duo interpretes non reperirētur,an ſufficiat vnus, & de hoc vide etiam, quæ poſui ſupra in quæſt. 24. in verſ. 1. vbi etiam habetur, quomodo teſtis mutus ſit examinandus. *Baia.*

b *Notarijs eorum.*] Adde de hoc eodem ſtylo infr. quæſt. 31.verſ. ſcienter,& doloſè,quæſt.46.verſ.Ceterum quæſt.53. ver. quintus. *Drog.*

c *Sed citatur, vt veniat perſonaliter.*] Adde, quod communis opinio eſt, vt primo iudex teneatur remiſſoriam concedere,

cedere,de qua vi. per Dec. in cap.quoniam,3. de teſtibus in 2. no. Sed non loquitur ſubſiſtente cauſa. *Giach.*

d *Et aduerte.*] Adde, quòd de iure † perſonæ egregiæ exa-
5 men in criminalibus committi non debet, vt per gloſ.in cap.1. de teſtib.cogen. quam gloſ. per ſingul. allegat Rom. in ſing. ſuo incip. egregia perſona, & firmat Abb.in cap. cum cauſam,in 9.colum. verſic. quæro, an Iudex inferior. de teſtibus, &
6 quæ ſint † illæ perſonæ, quę egregię dici poſſunt, vide Carau. in ritu 142. hic allegato,num.7.

Item adde,quòd ſimiliter eſt de iure communi,quòd ſi ſunt examinan
7 dę mulieres † honeſtæ in cauſa criminali, earum examinationes poſſunt committi, per cap.2. de iudic. lib.6. & hoc etiam firmauit Afflict.in cap.in pecuniarijs, nu1.6.lib.2. rub.19. *Baiard.*

e I*n earum domibus.*] Farin.d. q.77. cap.5. per totum, maximè nu.244. Foller. in verbo. capiat informationes, num. 4. circa fin. *Roſ.*

f I*mpeditæ.*] Ad hoc adde, & vide per Iacobin. de S. Georg. in l. teſtium fides, §. fin. ff. de teſt. poſt num.5. *Giach.*

g *Sed quæro quid agen-*
8 *dum.*] Adde, an † in criminalibus ſit concedenda remiſſoria, vide Alciat. comm. concl. lib.7. concluſ. 25. Simon de Pretis conſ.14. num. 5. & Menoch. de arbitrar. iudic.
9 caſ.250. & quid † in cauſis ciuilibus arduis,& magnis, vide Alciat.in conſ. 15. num. 9. lib.7. Beninten. in deciſ.74. & Rimin. iun. in conſilio 219. Franc.Marc. deciſ.774. par. 2. & quòd quando
10 probatio † non debet fieri per teſtes,ſed per inſtrumenta, vel per ſcripturas, non concedatur pro illis remiſſoria, cum facile tranſmitti poſſint, Dec. in cap. 1. numero 74. de appellationibus.

11 Item adde, ſi pars † conſenſerit decreto litterarum remiſſionalium, quòd poterit reuocare conſenſum re integra; ante acceptationem conſenſus, iuxta not. in l. error, C. de iur. & facti ignoran. & in cap. fin. de confeſ. & Ferret. in conſ.367. ſub num.4. volum.2.

12 Item adde, quòd commiſſio † facta de recipiendo teſtes ſuper principali, non extenditur ad receptionem teſtium ad repulſam, ex quo non eſt de appendicijs primæ commiſſionis, Spec. in tit. de teſte, §. qualiter verſ. ſed qua re, Iaſ. in l. 2. ff. de iuriſd. omn. iud. & Anch. in cap. præſentium, §. teſtes, de teſt. lib. 6. tamen ſi iudex vult, poteſt committere receptionem teſtium in cauſa repulſæ illi, cui fuit commiſſa receptio teſtium in cauſa principali, per tex. & ibi Doct. in cap. licet, il 3. de teſt. Afflict. in conſtitut. animalia, num.2. vbi dicit,quòd in Regno Neapolit. nunquam committitur audientia teſtium in cauſa repulſæ, ſi cauſa eſt ardua.

2 *Et* d *aduerte, quia diſpoſitio*
d *l. ad egregias. ff. de iureiur. vt ſcilicet perſonæ egregiæ*
e *examinentur in earum domibus, non habet locum in cauſis criminalibus, ſed debent venire ad deponendum coram iudice, ſi ita ei videatur; & ita ſeruatur, vt dicit Carauita ſuper 142. titu magnæ curiæ, numer.1. Si tamen eſſent perſonæ, quæ aliquo iuſto im-*
f *pedimento eſſent* f *impeditæ, puta honeſtæ mulieres, infirmæ, aut debilitate, eo caſu non coguntur ad iudicem venire, ſed ad eas accedit ipſe iudex, vel mittit notarium. Et ita obſeruatur, vt dicit Carauita ſuper ritu 155.magnæ curiæ,nu. 2. & alijs ſeq.*

3 *Sed quæro, quid agendum*
g *ſit, ſi teſtes, qui ſunt examinandi, reperiantur abſentes, & extra territorium iudicis procedentis. Reſp. de iure non poteſt iudex aliquid facere,niſi teſtes perſonaliter veniant coram eo ad teſtificandum, vt eſt*
h *tex. in auth.* h *apud eloquentiſſimum, C. de fide inſt. & eſt*
i *communis* i *opin. vt dicit Viuius in libro communium opin. fol.26. verſ. teſtium examina-*
K *tionem ſeruatur, quòd index poteſt, & debet* k *concedere litteras ſubſidiales, ſiue remiſſorias pro eis examinandis iudici,in cuius territorio ipſi teſtes reperiuntur. Et ita dicunt de de conſuetudine ſeruari Scribentes in c. conſtitutus, de fi- deiuſſor. & in ſpecie Io. Andr. & Anton. de But. & Ancha. quos refert Auguſt. ad Ang. de malefic. in verbo, Qui iudex ſtatuit, circa fin.& Carauita ſuper ritu 167. magnæ curiæ, numer.7.& Socin. iun. conſil.60. num.7. in fin. lib.2. Idem atteſtatur ſeruari de conſuetudine etiam in cauſis capitalibus Bald. in d. auth. apud eloquentiſſimum,num.2.quem refert Anan.in cap.fin.num.3. de colluſ.detegen.& Curt.ſen. de teſtib. concluſ. 26. num.61. & Gramm. conſil. crimin.41. num.16.& Afflict.ſuper prima parte conſtitut. Regni,rub. fin. in princip. poſt num.2. & Boſ. in tit. de oppoſ. contra*
m *teſtes,num.20.* m *Dicit tamen*
4 *Alciat. conſil.462. numero 1. quod licet plerunque ſecun-*
n *dum conſuetudinem tales litteræ remiſſoriæ concedi ſoleant, id tamen non fit niſi ex magna,& neceſſaria cauſa, quando aliter veritas haberi non poteſt, ibique recenſet aliquos*
o *caſus, in quibus* n *ſunt concedendæ.* o *In hoc autem Ducatu nullus iudex inferior tales litteras concedit, niſi iuſſu Senatus, qui etiam hoc niſi raro, & ex magna cauſa fieri non permittit. An autem poſſit alteri committi repetitio teſtium iam examinatorum ad informationem curiæ, dixi infra quæſt. 45. verſic. ceterum reus.*

5 *Vnum ſcias, quod diſpoſitio*
p *dict. auth.* p *apud eloquentiſ-*

13 Idem adde, quòd commiſſarius Iudicis ordinati ad examinandum teſtes, non poterit eos repetere, ſine noua commiſſione; niſi neceſſariæ interrogationes fuiſſent omiſſæ, vel quòd teſtes primo confuſè depoſuiſſent. Anton.de Butr.in cap.licet in fine de offic.deleg.& Afflict.in conſtit.in pecuniarijs,nu.3.B.

h *Apud eloquentiſſimum.*] quod idem per illum text. no. Bal. Ang. & Salic.ibi, & Diaz.reg. 257. *Giach.*

i *Viuius.*] Opin.363. Gabr. lib. 7.concluſ. 25. quid ſi iudex requiſitus nõ pareat. Foller. in verbo notatos capiat, nu.26. Farin.qq. 77. vol.3. cap. 2.nu.72. & ſeqq.& quando in ciuilib. c.1. per totum,& c.3.alias quęſtiones ponit. Quando autẽ teſtis cogi poſſit teſtificari, Foller. in verbo informationes capiat, nu.62. & 63. & nu. 40. & ſeqq. & vide quæ ſcripta ſunt ſupra,q.24. verſ. ſuceſſiuè,quid in reo. Clar. infr. q.31.verſ. ſed hæc, & ſequentib. iterum Foller. in verbo. vel eos verbaliter num.27. *Roſ.*

K *De conſuetudine ſeruatur.*] Adde,& per Caſſa.de dilatio,dec.4. Iacob. Menoc.de arb. iud.lib.2. cent.3. caſ. 250. Simõ de Pret. eius conſ. *Giach.*

l *Cõcedere litteras ſubſidiales.*] Adde infr.q.31. verſ. ſed hæc quidẽ. Verũ iſtæ litteræ ſubſidiales olim etiam in criminalib. apud Romanos cõcedebantur, teſte Plutarco in vita Cymonis: Hic, inquit, ſuper ea re per litteras prætorias rogatus, omnẽ vt erat, eorum ſeriem plane expoſuit. An
*13 autem teſtis † non citatus licet examinatus fidẽ faciat, quòd nõ, vide Rotam in nou. tit. de fid. inſtrum. dec.22. alias 372. per auctoritatẽ l. rogati, C. de teſtib. cog. *Drog.*

m *Dicit tamen Alciat. conſ.262.*] Adde, quòd in recentioribus eſt reſponſ.15. lib.7. *Giach.*

n *Sunt concedendæ.*] Scias, quòd idem eſt in cauſis ciuilibus arduis, & magni ponderis per Alciat. d. reſpon. 15.num.9. lib.7. Adde, & vide per Benintend. deciſ.74. & per Hip. Riminal. in conſ.119. vltim. dub. *Giach.*

o *In hoc autem ducatu.*] Adde infra quæſt. 31. verſ. Sed hæc,& hinc nota,cur etiam Placentiæ per ordines Ducales expreſſum ſit, quòd non concedatur examen per litteras dimiſſorias ad inſtantiam Forenſium, niſi cum licentia: Hunc autem locum citat Menoch. tract. de arbitr. iud. quæſt. 250. cent.3. lib.2. & vtique quicquid ſit de iure, vel aliter ſeruetur de conſuetudine, mihi placet, vt teſtes ad offenſam producti examinentur a proprijs Iudicib. inquirentib. per ea, quæ dixi ſupra quæſt.23. verſ.1. poſt medium. *Baiard.*

54 *Vnum ſcias.*] Adde alias † limitationes ad d. auth. apud
p eloquentiſſimum, per vt Menoch. de recup. poſſ. 15. remed. num.359. *Baiard.*

Verſ.

q *Verſ. decimo fallit.*] Alias fallentias, vide per Felin.cap.cum cauſam,de teſtib.nu.22. cum ſequ. & Iacob. Menoch. de recuper. poſſeſſ.15.remed.nu. 359. cum ſequentibus, & Corſe.in repet.Felin. col. 669. *Giach.*

r *Sed pone quod Iudex Eccleſiaſtic.*] Adde,quod
15 Teſtis † citatus ad veritatem deponendam, ſi nõ comparet, poteſt puniri pœna ſtellionatus, & ſi
16 poſtquam iurauerit † ſe abſentaſſet, pœna falſi punitur. Baldus in l. presbyteri, numero duodecimo, in fine, Cod. de Epiſc. & Clericis, Angelus in leg. Argentarius, §. cum autem.ff. de eden. *Baiard.*

ſ *Legitimum impedimentum.*] Adde quibus probationib. probari poſſit per Iacobum Menoch. de arbitr. iudic. libro 2. centuria 2. caſu 118. vbi plenè. *Giach.*

Legitimum impedimentum.] Adde quomodo probetur impedimentum,
17 † vt per Menoch. de arb. iud. caſ.218. *Baiard.*

ſimum, non habet locum in principe: nam quilibet princeps tam eccleſiaſticus,quam ſecularis poteſt etiam in cauſis criminalibus receptionem teſtium alteri committere. Et hęc eſt communis opi. vt atteſtatur Nonius de los corrigidiores, fol. 211. q *verſ. Decimo fallit.*

Sed pone, r *ꝙ iudex eccle-*
6 *ſiaſticus citauit aliquem ad deponendum ſub pœna excõmunicationis, qui non comparuit,neque miſit excuſatorem, & ita fuit excommunicatus, deinde comparuit, dicens ſe non potuiſſe comparere propter* ſ *legitimum impedimentum: nunquid talis dicetur legitime excommunicatus? Reſpon. gloſ. in cap. cum ſuper, in gloſ. fin. de teſtib.cõgen.dicit, quòd ille teſtis, quo ad Deum non eſt excommunicatus, ſed quo ad eccleſiam ſic: tamen conſtito legitimo impedimento, debet facilè abſolui. Et eſt communis opin. vt dicit Felin. in eod. cap. cum ſuper, num. 7. & ſeq. Follerius in pract. crim can. fol. 122 num. 58. Hęc tamen concluſio in puncto iuris non tranſit ſine difficultate, ex qua ſtante iuſto impedimento, cũ non ſit dolus, neque culpa, non deberet dici excommunicatus, vt Felin. loco pręalleg. qui nihilominus ſubdit, quòd non auderet contra hanc communem opinionem conſulere.*

QVÆSTIO XXVII.

Quid facere debeat iudex, ſi contra delinquentem nulla ſint indicia.

SVMMARIA.

Ex Claro.

1 *Iudex an poſſit perquiri facere rem furatã in domo alterius,* Remiſſiue.
2 *Reus an teneatnr in cauſis criminalibus edere fiſco contra ſe iura, vel inſtrumenta.*
3 *Iudex an poſſit publicare edictum, vel litteras monitorias, vt propaletur, vbi ſit res furata.*
4 *Et an ad detegendum ipſum furem, ſen delinquentem.*
5 *Statutum dans præmium reuelanti malefactorem an habeat locum etiam in participe ipſius maleficij.*
6 *Et an ille, qui reuelanti malefactorẽ, ſed non probauit, conſequi debeat præmium à ſtatuto propoſitum.*

Ex Additionibus.

1 *Reus quãdo nõ teneatur edere iura fiſco ĩ cauſis eui. remiſſiue.*
2 *Et quid in criminali, ſeu pecuniaria.*
3 *Monitoria quando concedi poſſint, remiſſiue.*
4 *Monitoria nõ adſtringunt illos, qui bona voluntate defuncti aliquid tenent.*
5 *Inuentori rei alienæ an liceat aliquid recipere.*
6 *Iudex an poſſit publicare edictum ad reuelandum deliquentes remiſſiue.*
7 *Fur non tenetur ſe reuelare.*
8 *Edicta contra teſtes, ſeu ſcientes aliquod factum non ſunt valida.*
9 *Teſtes, qui virtute dictorum edictorum noluerunt deponere, poſſunt in eadem cauſa ſe examinari ad defenſam rei abſque pœnæ incurſu.*
10 *Delinquens, ſi ſe reuelauerit, non conſequitur præmium propoſitum reuelanti malefactorem.*
11 *Et quid in ſocio, remiſſiue.*
Coracoræ publici latronis in Hyſpania exemplum, numero eodem.
12 *Reuelans delictum in crimine læſæ Maieſtatis, licet ſit particeps, conſequitur præmium & liberatur.*
13 *Præmium propoſitum reuelanti malefactorem, de cuius bonis ſoluatur.*
14 *Et an debeatũr officiali, qui malefactorem ceperit.*
15 *Officialis an poſſit imponere pęnam capitis, & confiſcationis bonorum contra nõ reuelantem delinquentem. remiſſiue.*
16 *Præmium petens propoſitum interficienti bannitum, aſſerens mendaciter ſe bannitum interfeciſſe, debet pro præmio capitaliter puniri.*
17 *Statutum proponens præmium inuenienti bannitum intelligitur, ſi eum ceperit.*

ADDITIONES, Ad Quæſt. XXVII.

a *Viſum eſt de indicijs, ſed quid ſi nulla reperiantur indicia.*] Adde ſupra in §. furtum, ver. ſed nunquid in fin q. 31. verſ. quęro nũc,vbi deduxi practicam, & ſup.verſ. ſed quoniam. In hoc autẽ propoſito, quando commiſſum eſt delictum, nec apparent legitima indicia, eſt cautius procedendum, & potius quàm aliquem indebitè vexare,proteſtãdum eſt iuxta illud Deuteronom. capitulo 21. Manus noſtræ, inquit, non offenderũt ſanguinem iuſtũ, nec oculi noſtri viderunt,propitius eſto populo tuo Deus. *Drogh.*

b *Sed hic incidenter quæro.*] Adde,quòd in multis
1 caſibus † reus in cauſis ciuilibus non tenetur edere iuri fiſco, ut per Peregrinum de iure fiſci, libro 7. tit.3. numero 11. cum ſeq. *Baiard.*

c *Sed merè pecuniaria.*]
2 Adde, quòd † contrariũ tenuerunt Iaſ. in l.1.num. 8. Deci.in l.2 num.41.C. de eden. & idem Deci. in cap.1.num.14. & Peregr. de iure fiſci,libro 7. tit.3. numero vigeſimotertio. *Baiard.*

QVÆST. XXVII.

1 *Viſum* a *eſt de indicijs ſed quid ſi nulla reperiantur indicia? Reſpon. Aliquãdo iudex ſolet ea perquire in domi ipſiuſmet rei, puta, ſi dicatur res furata eſſe in domo alicuius, mittit ſatellites ad eam perquirendam, vt dixi ſupra hoc eo. lib. §. furtũ. verſ. quæro nunquid.*

2 *Sed hic incidenter quęro, Tu ſcis, quod in cauſis ciuilibus reus tenetur edere iura, & inſtrumenta fiſco, etiam ad ipſius intentionem fundandam, nunquid idem erit dicendum etiam in cauſis criminalibus? Reſp. quod non, & eſt communis opin. vt atteſtatur Dec. in l. 2. nu. 41. C. de edendo. Et hoc non modo ſi cauſa ſit capitalis, vt ſentire videtur text. in l. 2. §. Item diuus, ff. de iure fiſci, ſed etiam ſi non ſit capitalis, ſed mere pecuniaria. Et eſt communis opi. vt dicit Ripa in d. l. 2. nu. 22. C. de edendo. Quod etiam dicit eſſe ex men-*

tc Delin-